

Zij ontvingen daarbij per dag en per man f 0.05 (is één mata aijem of haantjesduit) siringeld. Behalve voor de slaven, was de geneeskundige verpleging in het Chineesch-hospitaal te Batavia dus kosteloos.

De bezoldiging van den geneesheer, aan die ziekenrichting verbonden, kwam oorspronkelijk ten laste van de Oost-Indische Compagnie, doch sedert 4 September 1725 kwamen die kosten ten laste van de instelling zelve. Ook de begrafenis-kosten werden uit de inkomsten van het hospitaal bestreden.

De behandeling der verpleegden geschiedde toen door den stadsdokter en den stadsheermeester te Batavia; thans door de stadsgeneesheeren, terwijl aan hen een dokter-djawa is toegevoegd.

Indië in Beeld.

Dat Inlanders met geringe hulpmiddelen sierlijke voorwerpen weten te vervaardigen, blijkt wel uit bovenstaande photo van een eenvoudig en toch in de Preanger Regentschappen algemeen bekend Javaan die met een mesje, wat schuurpapier, een vijltje en een stuk hard inheemsch hout, keurige wajang poppetjes vervaardigt.

Menig toerist, op zijn doortocht over Java te Soekaboemi verblijvende, neemt als souvenir aan zijn verblijf aldaar, uit de eenvoudige woning van dien Javaan een kunstig gesneden poppetje mede om tot sieraad van elke étagère te strekken.

De bergtuin Tjibodas, gelegen op plm. 1500 M. van het oerwoud op de helling van den Gedeh, is eene afzonderlijke afdeling van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, en trekt als studieterein uit alle wereldstreken vele natuuronderzoekers.

Zoowel om zijn heerlijk en gezond bergklimaat als om de prachtige omstreken, wordt Soekaboemi, gelegen in de Preanger Regentschappen door velen gezocht, hetzij voor uitspanning, dan wel om in het koele klimaat herstel te zoeken van de aan de strandplaatsen bekomen ziekten.

Bovenstaande photo geeft een der vele schoone punten uit den omtrek weder, n.l. de ijzeren brug aan de Tji-Mandiri, nabij Borot.

Uit de O.-I. Mail.

Buitengewone plichtsbetrachting. — Op een onbewoond eiland aan de Oostkust van Borneo, Poeloe Sambit, waren twee lichtwachters. Een hunner kreeg einde Juli beri-beri en kon vanaf 6 Augustus niet meer loopen; hij stierf op 31 Augustus.

De andere, Sa o e m i n genaamd, kreeg eveneens in het begin van Augustus beri-beri en kon op 20 Augustus niet meer zelf den 33 M. hoogen toren opklimmen, om het licht aan te steken en te onderhouden. Op dien datum kwamen toevallig twee schildpadjagers op het eiland, en Sa o e m i n vroeg hen assistentie.

Daar deze menschen het licht niet zelf konden behandelen, liet Sa o e m i n zich elken ochtend en avond met een touw naar boven trekken en werd hij daar neergelegd, om de noodige aanwijzingen te geven. Tot 29 Augustus hield Sa o e m i n, die steeds ernstiger ziek werd, op deze wijze het licht brandende. Toen kon hij niet meer versjouwd worden, en werd het licht verder tot 6 September op zijn aanwijzing door een der schildpadjagers behandeld. Op dien datum kwam het gouvernements-stoomschip met de aflossers.

Al dien tijd heeft het licht goed gebrand, terwijl Sa o e m i n wist, dat hij pas begin September zou worden afgelost en dat, als het licht niet brandde, vermoedelijk reeds veel eerder een schip zou zijn gezonden, om een onderzoek in te stellen. Doch dan zou de scheepvaart gevaar hebben geloopt, en dat wilde hij tot elken prijs voorkomen.

Den kranigen Sa o e m i n, die thans beterende is, is de zilveren medaille van de Oranje Nassau-Orde verleend, een wèlverdiende onderscheiding.

Het Departement van O. en E. — Men schrijft aan De Java-Bode:

„Het Hoofdbestuur der Vereeniging van Leeraren bij het Middelbaar Onderwijs heeft, naar wij vernemen, besloten een tweetal afgevaardigden te zenden naar den Gouverneur-Generaal, om de wenschelijkheid te betoogen, dat een onderwijzman de Directie van het Departement van O. en E. in handen krijgt.

Hoewel de inhoud van zoo'n betoog bij de Regeering bekend kan zijn — immers werd het bij een vroegere gelegenheid ook reeds gehouden — is het misschien niet overbodig de voorzelen in het licht te stellen van de vervulling der binnenkort vacerende betrekking door een onderwijzman. Er is toch ook het een en ander in te brengen tegen een zoodanige vervulling. Is er bijvoorbeeld bij het lager onderwijs wel iemand te vinden, die volkomen op de hoogte is van het middelbaar- en technisch onderwijs? En zal men niet eveneens aan de deskundigen van middelbaar- en technisch onderwijs doorkneedheid in de zaken van het lager onderwijs ontzeggen?

Bovendien valt er veel te zeggen voor de benoeming van iemand tot Directeur, die geheel buiten de onderwijskringen staande, ook vrij is in zijn oordeel, hetwelk hij zich vormt na deskundige voorlichting. Er zijn voorbeelden van, dat ministers, zonder aanspraak te kunnen maken op deskundigheid, uitstekend hun Departement leidden en goede leden waren der regeering. Juist ook aan ons Departement van O. en E. zijn de bewijzen geleverd, dat buitenstaanders wisten te voldoen.

Geen Luchtvaart op Zondag. — Het besluit waarbij aan de Ned.-Indische Vereeniging voor Luchtvaart een subsidie van f 1200 's jaars is verleend, is in dier voege gewijzigd, dat nu staat voorgeschreven, dat wetenschappelijke vaarten niet op Zondag mogen worden gehouden.

De hygiënische commissie. — De Java-Bode vernam, dat het werk der hygiënische Commissie te Batavia dermate wordt gewaardeerd, dat reeds eenige belangrijke giften aan haar zijn gedaan. De Gasmaatschappij schonk haar f 1000, evenzoo de Pakkotvaart. De Oud-Majoor der Chineezen te Semarang Oei Tiong Ham, schonk, tijdens zijn bezoek aan Batavia, eveneens f 1000. De firma Dunlop en Kolff schonk f 500; de firma Gijsselman en Steup f 200. Dat zijn bedragen die genoemd mogen worden.

Weg met den staart. — Het afsnijden der haarstaarten schijnt bij de Chineezen in Ned.-Indië niet altijd vrijwillig te geschieden. Sommige Chineesche firma's, welke de nieuwe richting zijn toegedaan, meenen hun personeel op straffe van ontslag hiertoe te moeten dwingen, zoo lezen wij in de Indische bladen.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De Surinaamsche bladen hebben een aanvang gemaakt met de bespreking van het rapport der Suriname-Commissie.

Suriname van 12 December schrijft: „In haar uitgebreid en hoogst lezenswaardig rapport, wijdt de Suriname-Commissie uitvoerige beschouwingen aan den financiëlen toestand der kolonie en vanzelf aan hare autonomie. Het doet ons leed te moeten verklaren, dat deze beschouwingen, die tot de meest concrete en meest ingrijpende voorstellen leidden, niet onder de gelukkigste van het rapport te

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
VERHUUR.		p.m. off 50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „
PIANO's van f 5.— VLEUGELS „ -8.—		STEMMEN. IL.
REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIELE INRICHTING voor de		Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.
VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.
ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL
VERSCH ONTVANGEN.

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Behangers en Stoffeerders
Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.

P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 6655.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

rekenen zijn. Ongetwijfeld heeft daaraan schuld de wilde haast, waarmede de Commissie haar taak moest afdoen. Waar zij in hoofdzaak bestond uit personen buiten wier gezette waarneming de ontwikkelingsgang der kolonie viel tot op het oogenblik dat zij hun opdracht verkregen en zij in hun midden slechts twee mannen telden, die in dezen ontwikkelingsgang (hetzij op het podium, hetzij achter de coulissen) een eenzijdige en niet altijd geloofde rol speelden, is het niet te verwonderen, dat uit hunne beschouwingen vaak blijkt hoe weinig tot de diepste oorzaken is doorgedrongen van hetgeen zich aan hunne blikken ontwikkelde.

Eerbied dwingt zeker af de hoeveelheid gegevens door hen verwerkt, maar klaarblijkelijk is of volledigheid niet bereikt, of heeft de tijd ontbroken tot rustige verwerking van de reusachtige hoeveelheid kennismateriaal. Aan de ongetwijfeld bekwame en hoogstaande mannen, die de Commissie uitmaakten, mag hiervan geen verwijt gemaakt worden.

De fout schuilt in hun opdracht-zelve. Men zal zich herinneren, dat na de beslissing inzake de bacoecultuur, nu bijna juist een jaar geleden, de Kamer bij den Minister erop aandrong een Commissie te zenden naar Suriname, „ten einde te zien of het mogelijk of wenschelijk moet worden geacht om op een geheel andere wijze dan tot dusver steun te verlenen ter verbetering van den economischen en financiëlen toestand der kolonie in het algemeen en voor de ontwikkeling van den koloniaalen landbouw in het bijzonder”, waarbij dan echter het verlenen van directen financiëlen steun voor het drijven van cultures zal zijn uitgesloten.

De Minister zeide dit toe. Hierop werd hem gevraagd, of hij het mandaat van die Commissie niet wat zou kunnen uitbreiden, zoodat zij ook in opdracht zou hebben een onderzoek in te stellen naar de bestuursorganisatie en na te gaan of daarin niet vereenvoudiging zou zijn te brengen.

Het antwoord van den Minister luidde woordelijk:

Ik moet er bezwaar tegen maken, dit te doen. En waarom? Wanneer ik een Commissie uitzend, heb ik daarvoor noodig een tweetal flinke, actieve, schranderde handels- en cultuurmensen, die, daar de zaken uit een oogpunt van cultuur beziende, den planters in Suriname goeden raad geven, en als ze weer hier komen, ons kunnen voorlichten omtrent hetgeen te doen is in het belang van den Surinaamschen landbouw. Er is spoed bij de zaak, ze moeten er niet maanden blijven hangen. Als zij er een week 4, 5, desnoods 6 vertoeven, en op de thuisreis hun rapport kunnen uitwerken, dan kan in den tijd van drie of vier maanden hun taak afloopen.

Maar wanneer ik nu een dergelijke Commissie ging uitbreiden met andere leden, die natuurlijk heel anders zouden moeten zijn aangelegd -- het zouden Staatslieden moeten zijn -- dan wordt vooreerst de Commissie zeer talrijk, en in de tweede

plaats wordt het verblijf der Commissie noodeloos verlengd. Daarom zou ik de Commissie strikt willen beperken tot het doel, dat straks door mij is genoemd. Maar ik wil er wel aan toevoegen, dat ik ernstig in overweging zal nemen om behalve deze Commissie nog een andere Commissie te benoemen en die tot opdracht te geven om de bestuursorganisatie eens goed te bezien. Wat deed echter de Minister?

Z. Ex. breidde de Commissie toch uit met Staatslieden voor het onderzoek der bestuursorganisatie, maar liet den toegestane tijd ongewijzigd. Hierdoor legde de Minister volgens eigen, zeer juiste inzichten te voren medegedeeld, de kiem van mislukking, of wil men het liever, van onvoldoend resultaat in de opdracht der Commissie.

De West begint in haar nummer van 8 Dec. een serie artikelen onder het hoofd „Een teleurstellend rapport.”

„Het is wonderlijk -- schrijft het blad in den aanhef van het eerste artikel -- hoe de tijding van de benoeming eener Commissie, elektriseerend werkte in Suriname.

Velen die medegejammerd hadden over het liquidatie-besluit, waren daarmede nu plotseling verzoend. Ja, men kwam tot de conclusie, dat de Minister toch eigenlijk goede gronden had gehad voor het liquidatie-voorstel, en men stelde zich gouden bergen voor van de komst der Commissie.

Anderen echter waren sceptisch gestemd. Zij vroegen zich af, wat men eigenlijk kon verwachten van een Commissie, die als het ware in vogelvlucht een bezoek zou brengen aan de kolonie. Zou die Commissie -- zoo vroegen zij -- beter de toestanden kunnen doorgronden en aangeven wat noodig is, dan de Gouverneur en anderen, die door jaren verblijf de kolonie kennen, en voortdurend zich afvragen wat voor hare ontwikkeling kan worden gedaan? Zij konden die vraag moeilijk bevestigend beantwoorden.

Welnu, de uitkomst heeft de pessimisten in het gelijk gesteld.

Zij, die zoo naïef waren om te verwachten, dat de Commissie praktische voorstellen zou doen om de kolonie uit het moeras te helpen, zijn een illusie armer en een ervaring rijker geworden.”

De ruimte in dit weekblad laat niet toe de zeer belangrijke beschouwingen in de Surinaamsche pers over de voorstellen der Commissie op den voet te volgen. Slechts enkele grepen kunnen daaruit gedaan worden, en wel dezen keer uit De West:

„Wij zien niet over het hoofd, dat Nederland zich in de laatste jaren aanzienlijke offers voor de kolonie heeft getroost.

Dit behoeft echter niet te leiden tot een struisvogelpolitiek.

Tenzij men de taak opgeeft om de kolonie tot welvaart te brengen, zal men hebben te overwegen door welke maatregelen de grondslagen voor duurzame welvaart kunnen worden gelegd.

In die richting werd de laatste jaren gewerkt ten

Opeens vloog hij in het rijtuig overeind: Had zij hem willen ontloopen? Ja, ja, dat zou het zijn. Zij had ziekte voorgewend om hem weg te zenden, en dan..... En dan? hij kwam niet verder.

Duidelijk, dicht naast zich verbeeldde hij zich haar stem te hooren. Hij greep met beide handen naar zijn hoofd. De koetsier keek om, daar hij hem hoorde zuchten.

Op het bureau van politie vroeg hij naar den chef de sureté.

In de wachtkamer was het om te stikken, zoo warm. Al spoedig echter kwam een agent hem halen en bracht hem naar een andere kamer. De man had iets schuws in de oogen. Zij deden allen zoo vreemd; of verbeeldde hij zich dit slechts? Het zonderlinge gele salon in zijn hotel, dat het nummer 117 droeg, verrees voor zijn oogen. Een paar minuten bleef hij alleen, toen kwam de hoofdcommissaris zelf naar hem toe en bood hem een stoel aan, op eenigen afstand van de zijne. In de hand had hij een vel papier, waarop hij blijkbaar aantekeningen had gemaakt.

— Ik hoor, dat u wenscht, dat een onderzoek zal worden ingesteld naar eene dame? begon hij. Is zij familie van U? Neen? dus een kennis?

Riedhammer gevoelde, dat het bloed hem naar het hoofd steeg.

— Ik leerde de dame een paar dagen geleden kennen. Wij volgden dezelfde route van Indië hierheen.

— Ja, ik begrijp U wel, antwoordde de magistraat. En nu denkt u? Is u wel heel zeker dat zij in het hotel is afgestapt?

— Ik heb haar zelf daar gebracht en later bezocht.

— O, zoo. Wilt u mij nu eens precies zeggen, wat u nu eigenlijk wilt. Voor zoover ik nu begrijp

FEUILLETON.

Een geheimzinnig Verschijnen en Verdwijnen.

(Naar Anselma Heine door L. J. v. d. B. v. R.)

VII.

Riedhammer staarde. Zijn oogen brandden. — Toon mij het vreemdelingenboek, zei hij ten slotte met heesche stem.

Het duurde een poosje voor men het bracht. Arnold liep terwijl met groote passen in de vestibule op en neer.

Eindelijk bracht men hem het vreemdelingenboek. Onder aan de eerste bladzijde stond zijn naam; op den regel daarboven dien van den Amerikaan en dan las hij: Monsieur et Madame Lefèbre uit Brussel.

Hij gaf het boek terug zonder een woord te zeggen. Alles draaide hem voor de oogen.

— Ik ga naar de politie, riep hij een oogenblik later, van angst gillend, uit.

Midden door het drukke gewoel van de vele menschen en rijtuigen ging Arnold Riedhammer haastig voort, zonder om te zien. Eensklaps bleef hij midden tusschen het gedrang staan. Hij meende Jeanne Stevens te zien, daarginder op 't trottoir, met haar witten hoed op en haar kleurige Indische shawl om de schouder. Even later weder, maar toen van den anderen kant. Doch, zoowel het een als het ander bleek een zinsbedrog.

Hij nam toen een rijtuig en liet zich naar het commissariaat van politie brengen. Als een schooljongen dreunde hij bij zichzelf op, wat hij daar zou zeggen: „Gisteren middag in het hotel aangekomen. No. 117. De groom droeg het tasje.....”

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER.
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

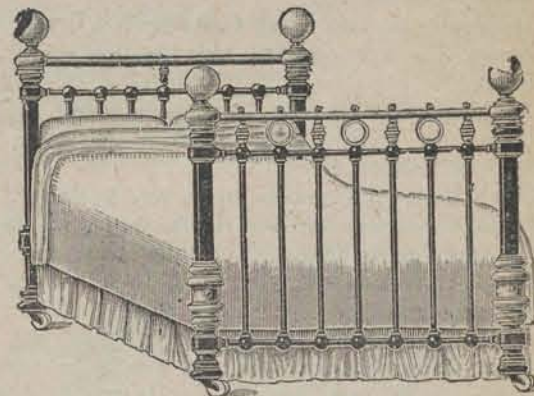
S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. - Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN OUDE JUWELEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWELEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

ZOO JUUST VERSCHENEN.
Onze firma heeft het genoegen U te kunnen mededeelen, dat haar Nieuwe geïllustreerde PRIJSCOURANT 1912 voor Rijwielen, Banden en Rijwielbenodigdheden zoo even is verschenen.
Deze wordt de ons bekende handelaren en tokohouders gratis en franco per post toegezonden.
Zij die de prijscourant niet ontvangen, gelieven deze alsnog bij ons aan te vragen.
BLIJFT OP DE HOOGTE VAN HET NIEUWSTE.
U koopt bij ons goedkoop en goed.
Aanbevelend,
S. VAN DER BIJL - Waterlooplein 96/8 - AMSTERDAM.

Opgericht 1840.
Pianohandel.
Tel. 3689.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner AutoPiano's. Schledmayer, Ritmüller, Rachals, Dörner.
ELECTR. PIANO's „VIRTUOS”.
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.
CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EËN TOT TWEE UUR.

aanzien van den landbouw. Veel teleurstelling en veel tegenslag is daarbij ondervonden. Naast allerlei tegenvallers door onbekendheid met de cultuur, had men reeds het eerste jaar te kampen met een ziekte die met verbijsterende snelheid het grootste deel van den aanplant te gronde richtte. Tegenover zooveel pech zou elk systeem fiasco moeten lijden. De nieuwe bacoventeriteit is echter gebleken tegen die ziekte bestand te zijn. Nieuwe cultures van koffie en rubber zijn daarnaast aangebracht, zoodat een herhaling van een tegenslag, als ondervonden werd, niet denkbaar is. Waar men duizenden akkers vruchtbaar land heeft, zal het ten slotte mogelijk moeten zijn, rendabele cultures daarop aan te brengen. Het mocht dus wat langer duren dan men gehoopt had, en ook meer geld kosten, het „oude“ stelsel zou ons ten slotte tot het doel hebben geleid: uitbreiding van de beplante oppervlakte in de kolonie en daardoor ontwikkeling harer productieve krachten, het eenig middel om duurzame welvaart te bereiken.

Helaas, dit stelsel, dat bij al zijn gebreken een oplossing in uitzicht stelde, heeft men te kwader ure verlaten. En in stede daarvan, hebben wij nu gekregen een rapport, waarin een verleidelijk beeld wordt opgehangen van de verbeteringen, die men bereiken kan als men geld heeft, doch niet aangeeft hoe men aan geld moet komen, en dat overigens slechts maatregelen aangeeft, welke op zijn beste indirect op den duur van invloed kunnen zijn op den financiële en economischen toestand.”

De Suriname-Commissie heeft, op verzoek van het Koloniaal Bestuur, in de Vereenigde Staten met de United Fruit Comp. besprekingen gehouden over een te sluiten nieuw contract.

„Met het resultaat — schrijft De West van 12 December — dat een ontwerp-contract naar Suriname is gezonden, hetwelk naar het oordeel van bevoegden onaannemelijk is voor de planters. In dit contract worden de prijzen voor de Gros Michel bacoventer (welke variëteit grootendeels uitgestorven is) iets verhoogd, doch daarentegen de prijzen voor Congobacoven (die de massa zullen vormen) nog lager gesteld dan de tegenwoordige. De zoogenaamde goede tijd van het jaar (waarin hogere prijzen worden betaald) wordt wederom verminderd met zes weken. En wat de deur toedoet, de planters zouden zich moeten verbinden voor 10 jaar, wat bij de huidige onzekerheid op elk gebied, een onmogelijke eisch is.

Om de zaak nog mooier te maken heeft het bestuur van Suriname het ontwerp-contract zes weken lang geheim gehouden, alvorens den planters (een der betrokken partijen) daarvan inzage te gunnen, zoodat kostbare tijd verloren is gegaan om de onderhandelingen op nieuwen grondslag te heropenen met de Fruit Comp.”

In haar derde artikel schrijft De West van 15 December:

„De Commissie doet het radicale voorstel de troepenmacht geheel af te schaffen en de politie uit te breiden.

is dit een geval wat in Parijs telkens voorkomt. Een dame alleen gelaten, niet waar? Parijs is rijk aan verstrooiingen. Ik ben bang, dat de politie er niets aan doen kan.

— Ik kan toch niet gelooven, dat men in Parijs een vreemdeling ongestraft laat bedriegen, zeide Riedhammer op ijskouden toon, tegelijkertijd van zijn stoel opstaande.

— Bedriegen? De commissaris giug nu ook staan. De directeur van het hotel, het kamermeisje, de kelder de portier en de groom zeggen allen, getuigen allen, dat u alleen in het hotel is aangekomen. Geloof u, dat al deze menschen liegen?

— Men heeft mij willen bedriegen, zijn lippen trilden.

— Maar waarom dat?

— Waarom ja, dat weet God. Ik ben toch niet krankzinnig. Hij veegde zich het klamme zweet van het voorhoofd.

De hoofdcommissaris zag hen medelijdend aan.

— U is zeer zenuwachtig. Blijft u nog even hier totdat u wat kalmer is.

— Maar iedere minuut is voor mij kostbaar. Wij zullen elkander later wellicht beter begrijpen. Neen, wie weet wat intusschen..... Groote angst sprak uit zijn stem. Wilt u niets voor mij doen? vroeg hij wantrouwend.

Zeker wel; indien u het verlangt zullen wij een nauwkeurig onderzoek instellen en zenden u bericht, zoodra wij iets weten. Als U Parijs wilt verlaten, zullen wij U telegrafeeren, waar U ook is. Ik geloof, dat het voor u het beste is op reis te gaan, want u is zóór zenuwachtig, voegde de magistraat er deelnemend aan toe.

— Naar het Duitsche consulaat, beval Riedhammer, buitengekomen, den koetsier.

Onderweg daarheen zat Arnold te denken; indien

Als echter die reorganisatie gepaard moet gaan met zulk een achterstelling in promotie van de Inlandsche beambten, als de Commissie voorstelt, dan achten wij dit voorstel onaannemelijk.

De Commissie twenscht de leiding en het kader hoofdzakelijk uit Europeesch personeel met sterk militair element.

Hier wordt een vicieus beginsel ten grondslag gelegd, een onderscheiding gelegd tussehen Surinamer en Europeaan, die in onze verlichte denkbeelden niet past. Waar dit voor de richtige vervulling van betrekkingen noodig is, kunnen zeer zeker Europeanen worden uitgezonden. In elk geval op zichzelf moet dit worden beoordeeld. Maar als beginsel voorop te stellen, dat voor zekere categorie van betrekkingen de Surinamer uitgesloten is, lijkt ons een bedenkelijke politiek.

De Commissie heeft zelve de onbillijkheid van dit systeem gevoeld. Want waar zij promotie in de hogere politierangen als regel voor de Surinamers wil uitsluiten, stelt zij, bij wijze van vergoeding, voor, om de verdienstelijke Surinamers te beloonen door promotie in Nederland.

Ook voor dit laatste voelen wij niets. De geschikte elementen moet men juist trachten te behouden, die zijn broodnoodig.

Uit het voorstel van de Commissie spreekt onmiskenbaar eenig wantrouwen ten aanzien van de loyaleiteit der Inlandsche bevolking. Is dit het geval, dan handhave men de troepenmacht, doch schiep geen regeling, die een voortdurende bron van wrijving en misnoegen zou worden.”

„In Demerara is een Commissie benoemd, om te onderzoeken welke maatregelen of nieuwe regelingen ten behoeve der balataindustrie zouden kunnen worden getroffen. Deze Commissie houdt openbare zittingen, om allerlei personen te hooren. Een bewijs weder van den verlichten geest onzer Engelsche bureu. In Suriname zou een Commissie die in het openbaar werkt, iets ondenkbaars zijn. 't Is al heel mooi als men later iets hoort van het rapport der Commissie, of als dit voor de pers..... te koop wordt gesteld. Op het gebied van openbaarheid van bestuurshandelingen, leven wij in Suriname nog in de middeleeuwen.

Blijkens een verslag in The Argosy van een der zittingen der Commissie, zijn ook gehoord de heeren A. F. C. Curiel en J. B. Nassy, die uitvoerige inlichtingen gaven over de toestanden bij de balata-industrie in Suriname.

De heer Curiel verklaarde o.m., dat de hooge voorschotten in Suriname een gevolg waren van onderlinge concurrentie der ondernemers, en niet het vooropgezet doel hadden om arbeiders van elders te trekken. Vele andere personen, die door de Commissie werden gehoord, waren van een andere meening, en verklaarden zeer pertinent, dat die hooge voor-

een ander hem zijn avonturen van dien nacht verteld had, zou hij wellicht zeggen: vervolgingswaan-zin. Was het misschien werkelijk slechts inbeelding? Dit scheen hem op dit oogenblik het waarschijnlijkst toe. Maar dat hij Jeanne Stevens bemind had, was dat dan ook niet waar?

Hij zag weer haar bleek gezichtje vóór zich, haar treurige oogen, het vluchtige van geheel haar voorkomen en nu haar plotseling verdwijnen.

Kunnen menschen zoo opeens verdwijnen? En kunnen twee menschen naast elkander staan, zonder dat de anderen dit zien?

— Krankzinnig, krankzinnig, mompelde hij in zichzelf.

Op het consulaat klonk zijn aanklacht zoo verward en onwaarschijnlijk, dat de oude heer hem vroeg:

— Wien klaagt u eigenlijk aan?

— Dat weet ik niet.

Hij gevoelde, dat zijn krachten hem begaven, maar eensklaps werd hem alles duidelijk.

De man van Jeanne Stevens, te Batavia, zat er achter. Die had het geheele hotel ongekocht, zijn vrouw ontvoerd, hield haar ergens verborgen. Hij trachtte dit den consul aan het verstand te brengen, maar deze schudde bedenkelijk het hoofd, bekeek Riedhammer van onder tot boven; legde toen zijn gerimpelde hand goedig op diens knie, zeggende:

— U moet eerst wat kalmeeren. Wij zullen de zaak wel in orde brengen. Zooals u de geschiedenis vertelt, klinkt alles een weinig onwaarschijnlijk. Ik ben hier geplaatst om mijn landslieden te beschermen, ging hij met nadruk voort, en ik beloof u al het mogelijke voor u te doen. Dit wil zeggen, dat men ernstig onderzoeken zal of u onrecht is aangedaan.

(Slot volgt).

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
— Petten en Pelterijen. —

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

: TELEPHOON 3902. :

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN

- en BONTMUTSEN -

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

— BANKZAKEN. —

SAFE - INRICHTING.

JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ehardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

— VULPENHOUDERS. —

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17

TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

P. A. W. PHILIPPONA,

41 Hoogstraat - Den Haag.

Specialiteit in TAFELSERVIEZEN.

Garantie van Bijbestelling.

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmunten inggericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”.

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitmuntende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

schotten dienden om arbeiders van Demerara te lokken." (De West, 8 Dec.)

Met ingang van 1 Januari zou de geheele spoorlijn Paramaribo—Dam in exploitatie worden genomen en zou het gouvernement weder een maildienst openen op Demerarij.

Naar de N. Sur. Cour. — 10 December — verneemt, heeft de Regeering telegraphisch den Gouverneur opgedragen de Koloniale Staten te hooren over de door de Suriname-Commissie ontworpen wijziging van art. 107 van het Regeeringsreglement.

Dat gewijzigde artikel luidt:

„Eene afzonderlijke wet wijst aan, welke uitgaven ten behoeve van den openbaren dienst in de kolonie ten laste van 's Rijks schatkist komen en welke middelen, in de kolonie verkregen, tot geheele of gedeeltelijke dekking daarvan strekken. Deze wet wordt elke vijf jaar herzien.”

Volgens een mededeeling in het nummer van 14 December zouden de Staten dien avond bijeenkomen ter bespreking dezer wijziging. Deze is zeker wel een der belangrijkste vergaderingen ooit door de Staten belegd. Met belangstelling worden de beraadslagingen tegemoet gezien.

Een eigenaardig bericht in Suriname van 12 December tot sluiting van dit week-overzicht:

„Feestviering. — Naar wij vernemen, is Gouverneur Van Asbeck zeer getroffen door de bedrukte gezichten, die hij hier overal ziet. Z. Ex. zou dan, eenige opwekking wenschende te brengen in het saai, haast genotloze leven in de kolonie, het bestuur der Vereeniging voor Nationale Feesten hebben uitgenoodigd voorstellen tot een feestviering in het volgende jaar naar aanleiding van een of ander jubilé voor te leggen. Het bestuur zou Donderdagavond j.l. vergaderd hebben, maar door verhindering van verschillende leden, werd de vergadering tot heden uitgesteld.”

WAT DE INLANDER ZEGT.

De voorgestelde nieuwe functie van Adjunct-Regent. Het oordeel van de redactie der Bintang Soerabaja over dit onderdeel van het wetsvoorstel tot reorganisatie van het bestuurswezen in N.-Indië, is blijkens het voorkomende in de nummers 239 en volgende van het jaar 1911, niet gunstig. Zij begint in haar artikel te wijzen op het feit, dat de Indische regering bij het maken van de reorganisatie-voorstellen is uitgegaan van de navolgende hoogst belangrijke beginselen:

a. dat de mondigheid van den Inlander wordt erkend;

b. dat de regering vertrouwen heeft in de Inl. ambtenaren;

c. dat een groot deel van de bestuursmacht zal worden overgedragen aan het Inlandsch element en wel in dien zin, dat, onder de hoogere leiding van de Nederlandsche administratieve ambtenaren, Inlanders met den titel van Adjunct-Regent de tegenwoordige controleursfunctien zullen vervullen.

Hierbij zij opgemerkt, dat, zooals de toestand op dit oogenblik is, in eene bestuursafdeeling onder één assistent-resident, gewoonlijk twee of meer controleurs werkzaam zijn.

Komt de reorganisatie dus tot stand, en ligt het in de bedoeling zulk een ressort door een adjunct-regent te doen besturen, dan valt het al dadelijk op, dat de hem toegekende bezoldiging aanmerkelijk verschilt van die van den controleur. Deze toch begint met f 300 's maands en wettige voordeelen, terwijl de adjunct-regent zou beginnen met f 250 's maands, dat is minder dan een onder zijne bevelen staanden wedono, wiens traktement van f 260 tot f 350 per maand varieert. Eene regeling nu, waarbij vermeerdering van arbeid en verhoogd verantwoordelijkheidsgevoel geëischt wordt, vergezeld van mindere bezoldiging, kan, naar de meening der redactie, niet op een gezonde gedachte gebaseerd zijn en zal h. i. dan ook niet nalaten veel ongenoegen in de Inlandsche maatschappij op te wekken. Misschien zou het h. i. daarom aanbeveling verdienen, wanneer de wedono-bezoldiging van f 260 tot een maximum van f 300 per maand werd gebracht, en die van den adjunct-regent van f 250 tot een maximum van f 300 's maands. Men mag toch niet uit het oog verliezen dat het maximum eerst na vrij langen diensttijd wordt bereikt en zeker lang niet allen ten deel zal vallen, hetzij tengevolge van hoogen leeftijd der titularissen, hetzij wegens slijtage in den dienst.

Men vraagt zich daarbij af, hoe de toekomstige ambtelijke stelling der adjunct-regenten zal zijn: Zal deze ambtenaar moeten worden beschouwd als de vertegenwoordiger van den assistent-resident, of van den Regent?

En wat zal de arbeid van laatstgenoemde zijn in de toekomstige regeling.

Het schijnt wel, dat de positie van den regent zal worden verlaagd tot bewaker van zijn établissement, met het stille doel hem ook nog te ontnemen de onder zekere waarborgen toegekende rechten van erfopvolging, welke van de Madjapaitische instellingen zijn overgebleven.

Hoe het zij, bij de nieuwe organisatie zal de Adjunct-regent de voornaamste Inlandsche bestuursman zijn, die geroepen zal zijn op te treden voor de belangen der bevolking en die deze zoo noodig zal moeten verdedigen. Of hij, bezwaard als hij is met de Javaansche adat-begrippen, daartoe in staat zal zijn, meent de redactie te moeten betwijfelen, waar het zich bovendien laat aanzien, dat hij in de practijk een bestuursmachine zal zijn, bij wien het eigen belang boven het algemeen belang op den voorgrond zal treden. Waarschijnlijk is het dan ook te achten, dat de half doode Javaan nog lijdender zal worden dan hij nu reeds is.

Met betrekking tot den aanstaanden werkring van de adjunct-regenten, zij hier bekend gesteld, dat het onderzoeken van de geldelijke administraties der Inlandsche ambtenaren als van de zoutverkoopkhuismeesters, van de beheerders van koffiepakhuisen, van opiumvoorraden enz., welke taak tot heden in handen was van den controleur in commissie, wel geen bezwaar zal opleveren, ook al omdat de boeken in de Maleische taal worden gehouden, maar waar de adjunct-regent meer met het gedeelte der bestuurs-taak in aanraking zal komen, waarbij de Nederlandsche taal geheel op den voorgrond treedt, daar staat de zaak anders. Tot dat gedeelte behooren o.m. de loerah-verkiezingen met hare eigenaardige praktijken, het onderzoeken van anonieme en openbare klachten tegen de Inlandsche hoofden, gewoonlijk opgemaakt door procureurs-bamboe (is Inlandsche of Chineseesche zaakwaarnemers), het mengen in huurcontracten gesloten tusschen beheerders van ondernemingen en de bevolking enz., enz.

Belangrijke zaken voor den adjunct-regent zullen verder zijn het nemen van beslissingen of verzoeken inzake ontginning van boschgronden ten behoeve van sawahaanleg voor de bevolking, het regelen van de dorps-huishouding, de inning der belastinggelden, het toezicht op de waterleidingen, bemoeienis met de irrigatie, credietinstellingen enz., enz.

Van oudsher was de uitoefening van het Nederl. gezag over den Inlander gegrond op wederzijdsch hulpbetoon, met dien verstande evenwel, dat aan Nederland de meeste hulp werd bewezen. Thans wenscht de regering de proef te nemen met een soort zelfbestuur van den Inlander op denzelfden voet, doch bewust of onbewust natuurlijk in de hoop dat de hulp zich niet al te ver zal uitstreken aan Inlandsche zijde. Toch heeft de Javaan die meerdere hulp noodig, wil hij geen gebrek lijden en zich behoorlijk van het eerste voedingsmiddel, d. i. de rijst, voorzien. De redactie hoopt dat het aan de toekomstige adjunct-regenten gegeven moge zijn aan het Javaansche volk het zoo hoog noodige ziekte-herstel te brengen.

Beperting van den polygamie in Nederlandsch-Indië.

In de Pemberita Betawi van 23 Sept. 1911 no. 218, doet Hr. een poging om het Inl. element in Ned.-Indië nog eens te wijzen op den schadelijken invloed der polygamie voor de ontwikkeling van de Inlandsche maatschappij; tevens de maatregelen aangevende, die tot een geleidelijke vermindering zoude kunnen leiden.

De schrijver weet wel, dat de Koran het stelsel van vier wettige vrouwen en de noodige bijvrouwen toelaat, maar ook weet hij, dat, volgens het Vde Boek zulks afhankelijk wordt gesteld van de vraag of de echtgenoot in staat is zijne wettige vrouwen een behoorlijk levensonderhoud te schenken en haar datgene te geven wat haar billijkheidshalve toekomt. Het is z. i. echter juist het voorschrift van dit Vde Boek, dat zoo dikwijls wordt overtreden door de Inlandsche echtgenooten, die gewoonlijk vergeten, dat men niet alleen heeft te waken voor de belangen der vrouwen, maar dat het ook plicht is te zorgen voor de kinderen, die uit de talrijke echtverbintenissen geboren worden.

De heeren, die, behalve de vier wettige vrouwen, er nog tal van bijvrouwen op na houden, maken den toestand in het gezin nog veel ingewikkelder, stooten dan deze dan gene af en laten de verstootten aan hun lot over. De moeder moet dan maar zien, dat zij aan de kost komt, hetgeen haar dikwijls zwaar valt, ook al geniet zij somtijds den geldelijken steun van broeders of andere bloedverwanten. Van een en ander zijn veelal haat en nijd het gevolg. De vrouw toch berust lang niet altijd in de handelingen van haar man. Zoodra zij diens verminderde genegenheid waarneemt, tracht zij hem in moeilijkheden te brengen, te kwellen, althans wan-

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
□ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. -
Verzendingen onder garantie van gawe overkomst.

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELEN.

SPECIALE AANBIEDING:

Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 cM. f 9.75
Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 cM. (voor de nieuwe schepen) 10.75
Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim) lang 100,
breed 50, hoog 50 cM. 11.50
Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 cM. 8.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

1ste Rotterdamsche

Maatschappij van verzekering tegen ongevallen

Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Individuele ONGEVALLENVERZEKERING,

AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.

VRAAGT PROSPECTUS.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

VAN BOMMEL
Vlamingstraat 8-10.

BAL-
Handschoenen.
SHAWLS.
TASSCHEN.

KANTOOR. Vluggen en - - -
degelijke opleiding.

Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.

MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f 10.—
het geheel.

STENOGRAFIE, cursussen (f 10.—) en privaattlessen.
BOEKHOUDEN in cursussen f 2.50 per maand.
Ochtend-, middag- en avondlessen.

Piet Heinstraat 123,
bij de Zoutmanstraat.
Telef. 5262 HAAG.

A. Op'zandst.

Steds nieuwste garnesringen.
Grootte kouze Shawls, Jabots, Handschoenen, Enz.

neer het haar met allerhande op geheime wijze ingegeven middelen, die de doekoen wel aan de hand weet te doen niet is gelukt de vroegere gevoelens te heroveren. De man krijgt zodoende heel wat schadelijke stoffen in zijn lichaam en ondervindt daarvan de nadeelige gevolgen, even goed als zijn kinderen, wien men het kan aanzien, dat zij met hun magere, bloedlooze lichamen, bleke lippen, vale huidskleur enz. voorbeschikt zijn als slachtoffers bij de eerste ernstige epidemie te vallen.

De echtgenoot evenwel ziet er weinig van en bekommert zich in het geheel niet om de oorzaken en gevolgen van het leed, dat door zijn toedoen, in het bijzonder door de polygamie in de wereld is gebracht.

Het is dus wel zaak dat eens wordt nagedacht over dit ondetwerp, zegt de schrijver, en dat men al zijn aandacht eens schenkt aan de middelen, die de ongewenschte polygamie aan banden zou kunnen leggen. De schrijver weet wel, dat, bij een gebrekkige zelfbeheersching, dit vraagstuk moeilijk is op te lossen, maar vindt tevens dat zulks niet behoort te leiden tot een algemeene lijdelijkheid, waardoor het volk nimmer vooruit zal worden gebracht.

In elk geval kan men in deze toch beproeven maatregelen te beramen en in toepassing te brengen in aanmerking genomen de niet geringe omstandigheid, dat men bij zijn streven hoogstwaarschijnlijk kan rekenen op den steun en de sympathie van de Inlandsche vrouw. In zekere richting sturende, zullen de Inlandsche hoofden zeer zeker in de eerste plaats in aanmerking moeten komen om in deze materie hunne oprechte medewerking te verlenen en door zelven een goed voorbeeld te geven, op factvolle en sympathieke wijze het volk op te wekken het door hen gegeven goede voorbeeld te volgen.

De samenkomsten in het dorp van familieleden en geestelijken bij gelegenheid van plaatselijk gesloten huwelijken of bij uitspraken van echtscheidingen, waarin het bedrag der huwelijksgift of de verplichte echtscheidingssom wordt bepaald, zijn z. i. als het ware voor die besprekingen aangewezen. Bij de vaststelling van die huwelijksgift zou men bijv. kunnen overeenkomen, dat ieder jong gehuwde, zoowel mannen als vrouwen, een bepaalde en nader vast te stellen bedrag in de dorpskas zouden moeten storten. Stel, dat die som bepaald wordt op f 1.— per persoon, dan zou men, ingeval van een tweede huwelijk f 6 en f 8 enz. kunnen betalen. Op denzelfden voet zou men ook te werk kunnen gaan bij het behandelen van verzoeken tot echtscheiding. In dat geval zal de te storten som evenwel hooger kunnen zijn. Zij zou op f 5 of f 10 kunnen worden gesteld, en moeten worden betaald ten behoeve van hem of haar die het verzoek tot echtscheiding doet. Ook zou men kunnen overwegen of zekere gouvernementsbelastingen ten deze niet dienstbaar gemaakt zouden kunnen worden door den belastingaanslag van een echtgenoot, die met meer dan één vrouw gehuwd is, te verhoogen.

In elk geval zou men, meent schrijver, op die manier eene samenwerking hebben verkregen, die tot bemoeilijking van de polygamie leidt. Wordt het aan de bevolking duidelijk, dat die polygamie vele geldelijke bezwaren met zich voert, misschien dat zulks aan de ouders aanleiding geeft tot besprekingen met- en waarschuwingen aan de kinderen en dat deze daarnaar zullen willen luisteren.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De revolutionaire beweging in Groot-China met betrekking tot Nederlandsch-Indië. Aan de hand van de Java-Bode en van de Djawa-Tengah deelt de Pemberita Makassar van 27 October j.l. no. 124, mede, dat ter hoofdplaats Batavia een drukbezochte vergadering van Chineezers heeft plaats gehad, waarin de tegenwoordige politieke toestand van Groot-China is besproken. Nagenoeg alle aanwezigen behoorden tot de revolutionaire partij en besloten deze geldelijk te steunen.

Hieruit zou, volgens laatstgenoemd blad, dus blijken, dat de Chinese revolutionaire actie zich werkdadig uitstrekt tot Ned.-Indië daar de gezonden gelden ook worden aanvaard.

Of op dien geldelijken steun voortdurend kan en mag worden gerekend, blijft evenwel, naar schrijvers meening de vraag.

De berichten toch welke de Kek-Beng (is revolutionaire partij) in Ned.-Indië en misschien ook wel elders in het buitenland over den toestand laat verspreiden, zijn dikwijls tegenstrijdig en worden in elk geval lang niet altijd door de draadberichten van Reuter bevestigd.

Geschiedt die verspreiding niet door de Partij, doch door gelukzoekers van twijfelachtige kwaliteit, met 't doel geld van onze Chineezers op clandestiene wijze af te persen, dan zal zulk eene actie in de practijk wel spoedig blijken niet proefhoudend te zijn.

Volgens anderen zou de bedoeling van de Partij wel degelijk zijn geld van de buitenlandsche Chineezers te vragen, voor het geval zij niet met oorlogsmateriaal kunnen steunen. De Kek-Beng zou o.m. het bericht hebben verspreid, dat de Prins-Regent was vermoord en dat ook aan Prins Tai-Lien het leven was ontnomen. Vervolgens deed het gerucht de ronde, dat Z. M. de jeugdige keizer was gevlucht, en dat de Mandsjoe-dynastie reeds gevallen was. Geen dezer berichten is tot heden bevestigd, zoodat het Chineesch publiek, wil het zich niet laten misleiden, in den vervolge wel verplicht zal zijn de tijdingen uit Groot-China onder zekere reserve te aanvaarden en met het verleenen van geldelijken steun wel voorzichtig mag zijn.

Uit de berichten in alle Maleische bladen blijkt, dat de toestanden in Groot-China hoogst ernstig zijn vooral voor de regeerende dynastie in Groot-China en dat de verdere loop van zaken van invloed zal zijn op de houding van de Chineezers in Ned.-Indië. In de Chinese gezinnen is sedert het optreden van de Kek-Beng eene partijstelling van vóór of tegen de dynastie ontstaan, die dikwijls tot ernstige botsing tusschen de leden van het gezin aanleiding geeft. Of zulks ook in Ned.-Indië plaats heeft vindt men niet vermeld, doch is natuurlijk zeer goed mogelijk.

Voor den Prins-Regent, die het Chinese rijk heeft te bewaren en later over te geven aan den jeugdigen Keizer, zijn de tijdsomstandigheden bijzonder moeilijk. *)

Zooals bekend, werd Prins Tsai-Tjang op den 12en Februari 1883 geboren en is hij dus bijna 29 jaar oud. Bij beschikking van de Keizerin-Weduwe Tsen-Hsi van 13 November 1908 werd hij met de uitoefening van het Regentschap belast. Hij was de broeder van wijlen Z. M. den Keizer Tsai-Tien, die op 10 November 1908 overleed. De tegenwoordige jeugdige Keizer is zijn neef.

De Chinese Hulpbank te Buitenzorg. — De afdeling Buitenzorg van de Jong-Chineesche Vereeniging heeft, blijkens de Ho-Po van 1 November 1911 no. 444, het loffelijk voornemen daër ter plaatse een Hulpbank op te richten, in het belang eener gemakkelijke credietverstrekking aan geldzoekende Chineezers in het Buitenzorgsche en tevens ter versterking der schoolkas. De economische omstandigheden toch, waaronder de Chineezers leven, zijn tegenwoordig van zulk een ernstigen en moeilijken aard, dat hun wel hulp moet worden verstrekt, willen zij niet in handen vallen van lieden of geldinstituten die Arabische renten berekenen bij het opnemen van geld en willen zij de kosten vermijden, die aan notariëelen bijstand en aan het transport verbonden zijn. En aangezien van de zijde der geldelijk vermogenden weinig ernstige belangstelling betoond wordt inzake 't bestaan van den kleinen man, die als een karrenpaard moet werken om wat te verdienen, zoo is het eene gelukkige gedachte van het bestuur der Jong-Chineesche vereeniging geweest te Buitenzorg een Hulpbank in het leven te roepen, die, naar men zegt, een rentebedrag in rekening zal brengen, ongeveer gelijkstaande aan dat van de Nederl. afdelingsbanken. De onbemiddelde Chinees zal van die instelling zeer zeker gaarne gebruik maken, doch aangezien de bank hare bemoeienis alleen uitstrekt tot het Buitenzorgsch ressort, terwijl vele landgenooten elders ook op de Buitenbezittingen dienzelfden geldelijken steun noodig hebben, is bij de hulp-redactie van de Ho-Po de h. i. gewettige vraag gerezen: of het geen zaak is om ook daar hulpbanken op te richten, die aan den welstand en het onderwijs der Chineezers ten goede zouden kunnen komen.

Zulks zou h. i. zeer goed uitvoerbaar zijn, wanneer de rijken slechts wilden mede werken en bijv. de zaak zouden willen steunen door kosteloze beschikbaarstelling van terreinen als anderszins, zoodat te Buitenzorg heeft plaats gehad.

Een bestuursmaatregel genomen in het belang van den handel op Nieuw-Guinea. In de Pemberita Makassar van 30 October 1911 no. 125, worden de Chineezers in het algemeen aangespoord hun voordeel te doen met de door den resident van Ternate gegeven voorschriften, welke voorkomen in diens verspreide circulaire en welke ten doel heeft geleidelijk meer partij te trekken van de voordeelen, welke de handel op Noord-Nieuw-Guinea kan aanbieden.

Daarbij is bepaald, dat aan vreemdelingen, die te goeder naam en faam bekend staan en genegen bevonden worden op Noord-Nieuw-Guinea winkels te openen, thans daartoe vergunning van bestuurswege zal worden verleend. Daartoe zullen jaarpassen worden uitgereikt, die telkens op verzoek van belanghebbenden kunnen worden verlengd. Op deze wijze kan het bezwaar, dat verbonden is aan het

*) Volgens de berichten in de Europeesche Nieuwsbladen zou de Prins Regent zijn afgetreden en hem een jaarlijksche toelage van 50000 tail zijn toegekend.

P. ABRAHAMSON,

A HOFJUWELIER, A

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR. ©

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. W. CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

-- om direct te betrekken. --

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUDELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS
ONHYGIENISCH
ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126
126A

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

VACANT

S. P. VAN DER MAREL,

COPERNICUSSTRAAT 123. -- hoek Beeklaan.

TELEFOON 9104Y.

HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN
en COMESTIBLES.

5% dividend.

BREDA.
BOSCHRIJKE OMGEVING.
WONINGINRICHTINGEN
in huur.
Groote Markt 50. P. HEIJMAN.

MEUBELFABRIEK.

BEHANGERIJ.

rondreizen en zwerven van handels-Chineezers in die streken worden ondervangen en kan met meer vrouwen dan vroeger het zoo noodige geldelijk voorschot worden verstrekt aan de inboorlingen, die in 's lands producten met de Chineezers wenschen handel te drijven.

Van Vreemde Koloniën.

MAROKKO.

Scheen het Marokko-debat uitgeput, bij de behandeling der zaak in den Franschen Senaat is inderdaad nog een punt naar den voorgrond gebracht dat tot nu toe zeer veronachtzaamd was. Heeft de Fransche gezant, Cambon, die de onderhandelingen met Kiderlen Wächter gevoerd heeft, het eerst gezinspeeld op een schadeloosstelling, die aan Duitschland wel buiten Marokko toegedacht zou kunnen worden? Is zoodoende van hem het denkbeeld uitgegaan van afstand van Fransch grondgebied, om de moeilijkheden met Duitschland uit den weg te ruimen? En zoo ja, heeft hij daarbij gehandeld volgens instructie van de regeering, dan wel naar eigen ingeving?

Oppervlakkig geoordeeld, zou men zeggen, dat het antwoord gemakkelijk te vinden is. Maar dit blijkt het geval toch niet te zijn. Cambon heeft in een telegram van 22 Juni aan de regeering gemeld, bij het onderhoud te Kissingen, het „on peut chercher ailleurs” uitgesproken te hebben. Dit is de aanwijzing geweest, die op den afstand der terreinen in Kongo is uitgelopen. In een vergadering der Senaatscommissie werd verklaard, dat Cambon dit zou hebben gedaan in opdracht van de regeering. In die dagen viel echter juist de crisis, waardoor verandering van ministerie kwam. Monis, die toen minister van binnenlandsche zaken was, en Cruppi, die de portefeuille van buitenlandsche zaken voerde, werven deze verklaring, als een onware beschuldiging van zich af, en de tegenwoordige regeering wil een stellige beantwoording ontwijken, vóórdat de Senaat zich over het Marokko-Kongo-verdrag zal hebben uitgesproken. Cambon bewaart tot nu toe het stilzwijgen. Hij, die een oogenblik de held geweest is van de overeenkomst van 4 November, heeft nu veel kans er een gesteentide door te worden. Spraken wij de meening uit, dat de goedkeuring van 't verdrag in de Kamer, met 393 stemmen, tegen 36 en 141 onthoudingen, nog geen succes beteekende waardoor de regeering vast in den zadel kwam te zitten, haar weifelende houding tegenover den eisch van den Senaat, om eerlijk en ronduit open kaart te spelen, vergroot de kans, dat spoedig nadere teekens onze voorspelling in het gelijk zullen stellen. *)

Met de onderhandelingen te Madrid wil het geenszins vlotten. Uitingen tijdens het Marokko-debat in de Fransche Kamer, hebben in Spanje gevoeligheid en achterdocht gewekt. Daar werd gesproken, zooals men zich herinneren zal, van de offers, die Frankrijk zich getroost heeft om vrij te kunnen handelen in Marokko, en van de verplichting van Spanje om zijnerzijds aan Frankrijk eenige vergoeding te bezorgen, als Spanje nu ook voordeel gaat trekken van de zoo nieuw geschapen toestand. Maar Spanje heeft voor het Rifgebied zelf reeds groote offers gebracht, en zal voor de pacificatie nog zwaar moeten offeren, het ziet de noodzakelijkheid niet in er voor te moeten zorgen, dat Frankrijk zich in groote mate troost kan bezorgen, ten koste van Spanje.

BRITSCHE KOLONIËN.

The Straits Budget (14 Dec.) deelt het volgende mede over de loopbaan van den pas opgetreden gouverneur van Br. N. Borneo, den heer Fr. R. Ellis. Hij was tlaatst „auditor-general and controller of revenue” voor Ceilon. Hij begon zijn dienst als gouvernementsschrijver te Ceilon in 1871, vervulde verschillende rechterlijke en financiële betrekkingen, totdat hij „gouvernement-agent” van de Westelijke provinciën en daarna „auditor-general” werd. Hij is nu 62 jaar.

Een op zichzelf niet zoo heel belangrijke zaak, zal, omgezet tot een beginselkwestie, wellicht tot een regeeringsverwisseling leiden in Z.-Australië. De Wetgevende vergadering nam de middelenwet aan, waarop een post voorkwam voor de oprichting van staatssteenbakkerijen. De Wetgevende raad verwierp de wet echter, omdat hij aan die post zijn goedkeuring niet wilde hechten. Nu de rem van den raad zich zoo liet gelden, vond men hem te machtig. De eerste minister, Verran, verzocht de regeering in het moederland de grondwet van Z.-Australië zoo te wijzigen, dat de

Wetg. raad den uitgesproken volkswil niet zou kunnen te niet doen.

De Britsche minister van koloniën verklaarde dat een bemoeienis van het moederland met dergelijke binnenlandsche aangelegenheden in strijd zou zijn met de mate van zelfbestuur die aan de Australische staten gegeven is; de rijksregeering kan zich hierin eerst mengen, als alle andere grondwettelijke middelen te vergeefs zijn toegepast.

Als eerste dier middelen geldt ontbinding van de Wetgevende vergadering, zoodat bij de verkiezing van nieuwe vertegenwoordigers de meerderheid zelf uitspraak kan doen aan welke zijde het volk zich schaart. De regeering van Z.-Australië heeft besloten deze stemming uit te lokken. Maar het wordt haar als een misgreep toegemeten de rijksregeering in deze zaak te hebben willen mengen, in stede van, trotsch op de bereikte mate van zelfstandigheid, de binnenlandsche aangelegenheden ook zelfstandig af te doen. Hierdoor zal de verkiezing niet meer zuiver loopen over de machtsverhouding van Wetgevende vergadering en raad, maar zal zij vertroebeld worden door een onhandigen zet van het ministerie Verran.

PERZIË.

Het plan om de Russische spoorwegen met het Indische net te verbinden door een lijn dwars door Perzië, heeft kans vaster vorm aan te nemen. Britsche, Fransche en Russische banken schijnen het over de wenschelijkheid der uitvoering eens geworden te zijn, en een som van 100.000 P. bestemd te hebben voor een Société d'études. Deze zal voor het verkrijgen van de noodige concessies te zorgen hebben en alle plannen voor de uitvoering maken.

Van Duitse zijde is men over dit plan weinig gesticht. Aan het verdrag van 1911 voor de rolverdeling van den spoorwegaanleg tusschen Rusland (N. Perzië) en Duitschland (Bagdad-spoor met nevenlijnen) waren zoo ver strekkende bijbedoelingen gehecht, dat zelfs door enkelen reeds gesproken was van een verkoeling der innige verstandhouding tusschen Rusland en Frankrijk. En ziet nu komt in diezelfde spoorwegpolitiek een Fransch-Russisch-Engelsche combinatie met een nieuw Perzisch ontwerp, dat tot zekere hoogte ook nog een mededinger wordt van de Duitse financiële berekeningen. En evenals door de ontwerpers in 1911 weersproken werd dat er eenige staatkundige bedoeling achter stak, verzekeren de betrokkenen nu stellig dat het alleen om oeconomische belangen gaat.

TRIPOLI.

De geruchten over vredeskansen worden van zooveel zijden herhaald, dat men geneigd is er eenigen grond van waarheid voor aan te nemen, al verzekert de Turksche regeering ook dat van afstand van Tripoli harerzijds nooit sprake zal kunnen zijn.

BELGISCH KONGO.

Morel, de bekende ijveraar tegen misstanden, in Kongo, heeft op een, namens de Vereeniging tot hervorming van Belg. Kongo, ingediend adres van Sir Grey ten antwoord gekregen: 1o. betreffende den gedwongen arbeid, die voortbestaat in dat gedeelte waar nog geen vrije handel is toegestaan, merkt de Br. regeering op, dat ook daar de vrije handel zoo spoedig mogelijk moet worden geoorloofd, het is meerendeels omdat de Belg. regeering hieraan niet voldoet, dat Groot-Britannië de inlijving van Kongo als Belg. gebied nog niet erkend heeft; 2o. Groot-Britannië kan, als medeonderteekeenaar van het verdrag van Berlijn, geen protest bij België indienen, aangezien in deze daad een erkenning zou liggen van die inlijving.

Intusschen blijft tusschen beide mogendheden een gedachtenwisseling over de Kongo-aangelegenheden gaande. Naar verluidt, zou de erkenning der inlijving weldra verwacht kunnen worden. Als het Engelsche koningspaar a.s. zomer zijn rondgang bij verschillende Europ. hoven volbrengt, zou Brussel daarbij zeker niet overgeslagen mogen worden, maar hiertoe moet eerst de weigering dier erkenning uit de wereld zijn. In het antwoord van Grey aan Morel ligt opgesloten, hoe de oplossing te vinden is door het geheel open stellen van Kongo voor den onbelemmerden handel, hetgeen dan de afschaffing van den gedwongen arbeid tevens in de hand zou werken.

CHINA.

Een sprekend teeken? 't Pekingsche Nieuwsblad, dat de Mantchoes het krachtigste steunde, dringt er op aan, dat het keizerlijke hof zich in het onvermijdelijke schikke, en volgens den wil des volks afstand doe van de regeering. Het herinnert anders aan het lot van Lodewijk XVI en Karel I.

SIAM.

Z. M. Somdetch Phra Paramendr Maha Vajiravodh, Phra Mongkoet Klao, koning van Siam, is den 2en December met grooten luister te

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.

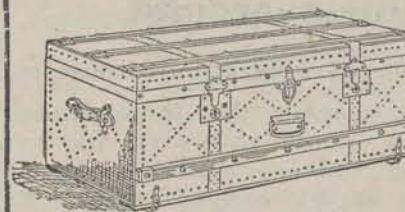
Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :: :: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat

141-143, Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

J. VAN MOORSEL,

SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,

Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

NOORDEINDE 58
DEN HAAG.

E. Hillmer,
HEEREN MODEARTIKELEN
en HOEDEN.

DEN HAAG
NOORDEINDE 58.

VACANT

N.V. Electriche Drukkerij

„Luctor et Emergo”

Telefoon Intercomm. 4424

's-GRAVENHAGE

Amalia van Solmsstraat 2-4

*) Nadat ons blad gereed was, bracht de telegraaf 't bericht van 't aftreden van den minister van buitenlandsche zaken, de Selves, in verband met een door den minister-president Caillaux afgelegde verklaring betreffende de Fransch-Duitsche Marokko-onderhandelingen.

Bangkok gekroond, of juist, heeft zich toen zelf gekroond. Overeenkomstig overoud gebruik heeft hij zich verheven tot opperheer van zijn volk. Hij legde de wettige gelofte af, ontving natuurlijk de hulde van de hoogsten der hoogwaardigheidsbekleeders, van vertegenwoordigers van verschillende klassen der bevolking, en van die van vreemde mogendheden. Maar wat aan deze feestelijkheden een relief gaf, dat de kroning van geen ander vorst in het Gosten in die mate tot nu toe heeft vertoond, was de tegenwoordigheid van een groot aantal vreemde prinsessen en prinses van regeerende huizen, w. o. prins en prinses Alexander van Teck en prins Waldemar van Denemarken met drie zonen.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Een portland-cementfabriek in de Padangsche Bovenlanden.

No. 2 van den 2en jaargang der „Korte Berichten“ bevat een artikel over dit onderwerp, waaraan we de hoofdzaken ontleenen.

Te Indaroenng, een uit drie huisjes bestaand gehuchtje, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het voormalige hospitaal te Oeloe Limau Manis (Sumatra's Westkust), bevindt zich de Portland-cementfabriek der Nederl.-Indische Portland-cement-Mij.

Ongeveer vijf jaren geleden, begon de heer Lau, destijds particulier architect te Padang, proeven te nemen met het vervaardigen van Portland-cement uit de aldaar aanwezige kalksteen en lateriet. De kalksteen wordt in groote hoeveelheden aangevoerd in de nabij Padang gelegen Westelijke uitloopers van het Barisangebergte, terwijl het lateriet, d. i. de door verweering van andesiet ontstane klei, de omgeving met een dikke laag bedekt. Wetenschappelijk onderzoek toonde aan, dat deze grondstoffen uitsluitend voor de fabricage van Portland-cement geschikt zijn, en waar de winning van beide, zelfs in groote hoeveelheden gepaard zou gaan, was dus in dit opzicht het welslagen van eene onderneming, die zich de vervaardiging van dit cement ten doel stelde, verzekerd. Ook de kosten voor drijfkracht der machines en het transport bleken bij onderzoek niet te hoog te zullen worden, terwijl voldoende werkkrachten plaatselijk tegen billijk loon te vinden waren.

De fabriek heeft een capaciteit van 500 vaten à 170 K.G. netto per dag. Rekenende op 300 werkdagen per jaar — dag en nacht wordt doorgewerkt — zullen dus jaarlijks 150.000 vaten afgeleverd kunnen worden. Bij den bouw is er echter op gerekend om de productie te kunnen verdubbelen; zelfs denkt men er over om met het monteeren der voor deze uitbreiding noodige machines nog dit jaar te beginnen.

Naar beweerd wordt, is het ter Westkust vervaardigde cement van zeer goede kwaliteit. Ook kan, wat den prijs aangaat, met de in gebruik zijnde Portland-cementsoorten geconcurrereerd worden, daar de productiekosten betrekkelijk gering zijn.

De betrekkelijk lage productiekosten zijn o.m. te danken aan de goedkoopere krachtbron, doch ook het feit, dat plaatselijk voldoende goedkoopere Inlandsche werkkrachten verkrijgbaar zijn, is daarop van niet geringe invloed. Men behoeft hier zijne toevlucht niet te nemen tot het contractanten-stelsel, daar vrije arbeiders voldoende te bekomen zijn. Dit is gebleken — en hierop wordt bijzonder de aandacht gevestigd — bij den bouw der fabriek. Het personeel bestond slechts uit negen Europeaanen, enkele Chineezers, en overigens uit vrije arbeiders, die plaatselijk werden ingehuurd. Voor gewoon, niet zwaar werk — unskilled labour — werd per man en per dag f 0.45 betaald, voor zwaarder werk, waarvoor eenige bedrevenheid noodzakelijk was, bijv. 't klinken van een oven, was het loon per man en per dag f 1.—. Geen oogenblik heeft men gebrek aan werkkrachten gehad; integendeel, herhaaldelijk moesten werkwilligen worden afgewezen, ofschoon er tijden waren, waarop dagelijks met 600 man gewerkt werd. Slechts voor het kappen en sleepen van hout zijn Niassers gebezigd.

Men deed de ervaring op, dat de Maleiers zich zeer leerzaam en bevattelijk betoonden en dat zij trouw op het werk kwamen. Plotseling wegblijven van de koelies is niet voorgekomen.

De firma Gebr. Veth te Padang, die de directie in Nederl.-Indië vertegenwoordigt, heeft reeds contracten afgesloten voor het vervoer met de booten der Kon. Pakketvaart-Mij., der Java-China-Japanlijnen, der Australië-lijn en der Bengalen-lijn.

Eene onderneming als deze, die zoo vele gunstige factoren ter beschikking heeft, zal, indien haar product op den duur de concurrentie met dat van andere fabrieken zal kunnen volhouden, een krachtig middel blijken te zijn ter verhooging van de welvaart van Sumatra's Westkust in het algemeen en

van de Inlandsche bevolking ter plaatse in het bijzonder.

Een werk over de regenval op Java.

In het jaar 1908 werd door den directeur van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia een werk uitgegeven over den regenval op Java, betrekking hebbende op waarnemingen van 600 stations. Thans is, naar de Java-Bode verneemt, het plan opgevat om dezen arbeid op veel grootere schaal te hervatten, waarbij gebruik zal worden gemaakt van de waarnemingen van meer dan het dubbel aantal stations. Vooral zijn deze onderzoeken noodig voor de kennis van den regenval in streken waar niet onbelangrijke complexen woeste gronden in kultuur worden gebracht.

Indien door de Regeering het noodig geachte buitengewoon personeel en verdere hulpmiddelen worden verschaft, kan het werk in ongeveer een jaar voltooid zijn.

Oude journalen van Nederlandsche zeevaarders.

De eenige jaren geleden opgerichte Linschoten-vereening, wier nuttig doel: het uitgeven van zeldzame scheepsjournalen van vroegere Nederlandsche zeevaarders ten zeerste toejuiching verdient, heeft thans tegelijkertijd twee dergelijke reisbeschrijvingen het licht doen zien.

Het eerste is van David Piersz de Vries en getiteld: Korte historiael ende journaels aenteykeninge van verscheyden voyagiens in de vier deelen des wereldts-ronde, als Europa, Africa, Asia ende Amerika gedaen. (Met portret, kaarten en platen.)

Met de uitgave dezer reisbeschrijving heeft zich dr. H. T. Colenbrander belast, die in een Inleiding verschillende mededeelingen omtrent den schrijver en zijn journalen verschaft.

„Het Journael van David Pieterz. de Vries behoort tot die boekjes waarvan sinds jaren alle beschikbaar komende exemplaren voor Amerika zijn opgekocht. Buiten het Museum Meerman in Den Haag wordt thans, voor zoover ik weet, in Nederland geen enkel exemplaar meer aangetroffen.”

Het tweede werk is getiteld: De reis van Mr. Jacob Roggeveen ter ontdekking van het Zuidland (1721—1722), verzameling van stukken, deze reis en de daaraan voorafgaande ontdekkingsplannen van Arend Roggeveen (1675—1676) betreffende, uitgegeven door F. E. baron Mulert. Met een aanhangsel over de waarnemingen der kompaswijziging, op Roggeveen's tocht vereischt, door dr. W. van Bemelen (met kaarten en platen).

Ook baron Mulert heeft door een Inleiding, levensbijzonderheden van de schrijver en noten op den oorspronkelijken tekst van het journaal, de waarde van Roggeveen's reisverhaal aanmerkelijk verhoogd.

De firma Nijhoff te 's-Gravenhage komt eveneens een woord van lof toe voor de fraaie uitgaaf dezer werken van de Linschoten-vereening.

Teneinde het streven van genoemde vereening te helpen bevorderen, verzoeken wij onzen lezers kennis te nemen van het ondervolgende, een copij van een bij het journaal van Roggeveen ingevoegd los blaadje papier, met verzoek zooveel mogelijk voor de verspreiding van den inhoud zorg te dragen.

Commodore Byron, die met de Dolphin en de Tamar in Juni 1765 — dus 43 jaren na Roggeveen en blijkbaar onbekend met diens lotgevallen — de King George-groep bezocht, vond op het Noordeijkste eiland (Takaroa) de overblijfselen van een Hollandsche sloep, welke hij medenam; op het Zuidelijkste (Taka-poto) zag hij een oud man met lange grijze baard op het strand staan, dié de Engelsche zeelieden, onder teekenen van vriendschap, plechtig een lied toezong, zonder dat men zijne woorden kon verstaan; de omstandigheden lieten een nader onderzoek niet toe. Ongetwijfeld hebben wij hier te doen met de verongelukte sloep der „Afrikaansche Galey“ en met een der deserteurs van de „Arend“ en de „Thienhoven“.

Uit: John Hawkesworth, An account of the voyages..... performed by Commodore Byron etc. (London 1773) I. p. 97 vlg.

Is er iemand onder de lezers, die omtrent een en ander iets naders kan mededeelen, alsmede omtrent de zoek zijnde documenten, dan houdt de secretaris der Linschoten-Vereening, Lange Voorhout 9, Den Haag, zich daarvoor aanbevolen.

De Indische Gids.

In het Januari-Nr. van De Indische Gids wordt een interessant vraagstuk besproken, n.l. het: Rasverschil onder Inlanders.

Bij het aankondigen van eene studie van den heer W. A. Bertz, arts te Serang, over karakter en degeneratie, door de redactie van de I. G., vroeg deze het oordeel van den heer B. o. a. over de bekende nu wijlen Raden Adjeng Kartini.

Dit oordeel luidde als volgt: Volgens den heer B. behoort R. A. Kartini wel nationaal tot de Javanen,

VERKOOPHUIS

GROOT DEN HAAG
HERTOGINNELAAN 103
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,

Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

B. DERKSEN

Brood- en Beschuitfabriek

„De Oude Vette Hen“

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregeld bezorging door alle wijken van Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

ONTWAKING

ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.

ONDER REDACTIE VAN:

GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS
OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.

BESTURDER: SEGHER RABAUW.

Uitgave van: „t Kersouwen“ te Antwerpen.

Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—

Losse afleveringen f 0.30.

PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

maar niet uit een rasoogpunt. Zij mag wat Maleisch bloed in haar aderen gehad hebben, maar behoort toch met de Djajadiningrats en zoovele anderen tot de afstammelingen der in Indië geïmmigreerde Hindoes en is dus nog voor een belangrijk gedeelte van Arische — Indogermaansche afkomst (Ariër — volgeling van den den Vorst, is als Aria in het Maleisch nog als titel blijven bestaan).

Voor het overige moeten wij ons bepalen om van dit I. G.-Nr. slechts den inhoud te relevoeren, als:

Notariaat en rechtsbijstand voor Inlanders op Java en Madoera, door Mr. A. van Gennep. — Decentralisatie bij den dienst van het boschwezen in Nederl.-Indië, door H. ten Oever. — Het erfrecht der Inlanders op Java en Madoera, door M. L. M. van der Linden. — Overzicht van het rapport der Suriname-Commissie. — Het Indo-vraagstuk en rassenhaat. — De (Britsch-) Indische Bourbons. — Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagblad-artikelen, door J. E. de M. — Koloniale literatuur. — De guano van Perlis. — Rasverschil onder Inlanders. — Britsch-Indische vrouwen, door G. L. Verver. — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Onze Eeuw.

Onder het opschrift: De Islam en de Islam-politiek der Ned.-Indische regeering, bevat het Januari-Nr. van „Onze Eeuw” een artikel van Mr. Dr. Th. W. Juyaboll, waarbij de schrijver als uitgangspunt neemt het in 1909 verschenen werk van Mr. G. D. Willinck: Het rechtsleven bij de Minangkabausche Maleiers.

Wanneer wij het begin van dit artikel ongewijzigd overnemen kunnen de lezers zich reeds een voorstelling maken hoe Dr. J. het veelbesproken werk van Mr. Willinck ontvangt.

Welk overwegend belang eene koloniale regeering als de Nederl.-Indische met hare ettelijke millioenen moslimsche onderdanen bij een goede Islam-politiek heeft, behoeft geen betoog. Des te meer valt het te betreuren, dat, ondanks den grooten vooruitgang onzer kennis, zoowel van den Islam als van den invloed, dien deze wereldgodsdienst op het leven en het geloof der Inlandsche bevolking uitoefent, toch herhaaldelijk weder kennelijk onbevoegde raadgevens op dit gebied op den voorgrond treden.

Vooral ongewenscht is het, wanneer de misleidende betoogen van zulke ijveraars worden opgenomen in werken als het onlangs verschenen boek van Mr. G. D. Willinck over het rechtsleven bij de Minangkabauers. Onwillekeurig pleegt aan dergelijke omvangrijke geschriften, zeker wetenschappelijk gezag te worden toegekend, waarop Mr. Willinck's werk echter geen aanspraken hoegenaamd mag doen gelden.

Het kan daarom zijn nut hebben, min of meer uitvoerig de aandacht er op te vestigen, hoe slecht bedoelde schrijver blijkbaar was ingelicht, zoowel over den inhoud en oorsprong van de voorschriften der Mohammedaansche wet, als over den invloed van den Islam op het rechtsleven der Minangkabauers, evenals ook zijne scherpe veroordeeling van de tot dusver gevolgde Islam-politiek der Indische regeering eenvoudig op volstrekte onkunde dienaangaande berustte.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 1 van den nieuwen jaargang: De na-tentoonstelling van vezelstoffen in Artis, door dr. J. Dekker. — Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan, door P. Hondius Jz. — De toekomst van Djetoetang. — De begroting van Ned.-Indië voor 1912. — De begroting van Suriname voor 1912. — Kultuurberichten (Grondbezit in de Preanger. — Geëmployeerden voor de kultures. — Handel van Liverpool in Java-producten). — Kleine mededeelingen (De handelsvereniging te Semarang. — De uitbarsting van den Smeroe. — Enz.). — Financiële berichten en verslagen, zoomede de everige wekelijksche rubrieken.

Ten slotte zij de aandacht gevestigd op een geïllustreerd artikel in No. 33 van het Weekblad voor Indië over de uitbarsting van den Smeroe op 15 November j.l. en op een interessante studie (met kaarten en veel afbeeldingen), in de Duitse taal, over vlechtwerk in den Maleischen Archipel, door Dr. J. Lehmann. (Verschenen als No. IV der „Veröfentlichungen aus dem städtischen Völker-Museum zu Frankfurt am Main.)

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 187, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 13 December 1911;
De Locomotief t/m 12 idem;
Het Soer. Handelsblad t/m 2 idem;

De Sumtrapost t/m 15 idem;
De Sumtrabode t/m 13 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 13 idem;
De Indische Mercur no. 2;
Weekblad voor Indië no. 34;
Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;
Kort Verslag vergadering Tweede Kamer S.-G.;
De Banier no. 49;
De Indische Gids, Januari-Afl.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumtrapost, Sumtrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:
Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Boodschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche (Wochenzeitung für) Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour. En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

De maandelijksche samenkomst van het *Dagelijksch Bestuur* der Vereeniging en de *Redactie-Commissie* van *Het Koloniaal Weekblad* zal plaats hebben op **Donderdag den 25sten Januari 1912**, ten 8½ ure n.m., *Heulstraat 17, den Haag.*

Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Van de Afdeling Amsterdam:

De op 20 December j.l., vanwege het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap, door den heer J. E. Jasper, Controleur bij het Binnenlandsch Bestuur, gehouden voordracht: *In het gebergte van Java's Oosthoek*, toegelicht door fraaie lichtbeelden, heeft een groot succes gehad. Er was in de groote zaal geen plaatsje onbezet.

Er zullen in het Gebouw van den Werkenden Stand, Kloveniersburgwal, nog drie voordrachten door den heer Jasper worden gehouden en wel op:
31 Januari 1912 „Een reis in de Minahassa”,
14 Februari 1912 „Omzwervingen in de Padangsche Bovenlanden”, en
28 Februari 1912 „Van Medan naar Siboga door de Bataklanden”.

De leden van de afdeling onzer vereeniging kunnen, op vertoon van hun diploma, gratis bij de Firma J. H. de Bussy, Rokin 60, voor elk der drie voordrachten één kaart bekomen.

Wenscht een lid meerdere kaarten te ontvangen, dan zijn die bij genoemde Firma verkrijgbaar tegen betaling van 25 cent en 5 pCt. stedelijke belasting.

Spoedige aanmelding is, met het oog op het beschikbaar aantal kaarten, gewenscht.

Het Bestuur,

Mr. H. SMEENGE, Voorz.
C. DE VRIES, Secretaris.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

Bij de opname en den aanleg van Staatsspoorwegen in Nederl.-Indië kunnen in tijdelijken of in vasten dienst worden geplaatst civielingenieurs, op eene aanvangsbezoldiging als aspirant-ingenieur van f250 's maands, en met benoeming na twee jaren dienst als zoodanig tot ingenieur op f350 's maands, met 3 tweejaarlijksche verhoogingen van f50 's maands en 5 driejaarlijksche verhoogingen van f100 's mnds.

Voor zoodanige plaatsing kunnen in aanmerking komen zij die aan de Technische Hoogeschool of aan de voormalige Polytechnische School te Delft het diploma van civiel-ingenieur hebben verworven, dan wel zij, die in het bezit zijn van een daaraan gelijkwaardig diploma, behaald aan eene buitenlandse technische hoogeschool.

Candidaten, die reeds ingenieurspractijk hebben op spoorweg- of daaraan verwant gebied, kunnen eene hogere aanvangsbezoldiging bekomen, die dan bere-

EVERSEN & Co.

Tasmanstraat 142-148.

Telefoon 1854. DEN HAAG.

STALHOUDERIJ.

Levering van maand-Équipages.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. — DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELEN
voorwerpen om te Snijden, Branden,
Beschilderen, enz.

Opgericht 1887.

Frans van Wijk en Zonen,

24 Vlamingsstraat,

DEN HAAG.

Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

**Voortzetting der Eenige Groote
Jaarlijksche Opruiming**

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 :: DEN HAAG.

Speciale verkoop van

GEGARNEERDE DAMES., JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.

— CHAPELLERIE en BONTWERKEN. —

AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,

TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurehandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

kend wordt door de minimumbezoldiging te vermeerderen met zoovele periodieke verhoogingen als overeenkomt met het aantal jaren gedurende welke vorenbedoelde praktijk verkregen is. Die verhoogingen hebben echter geen invloed op het nummer in de ranglijst, aangezien dat nummer uitsluitend afhankelijk is van den diensttijd bij de Staatsspoorwegen.

Adspirant-ingenieurs en ingenieurs bij den aanleg eener lijn — mits niet op het hoofdbureau — te werk gesteld, ontvangen eene toelage van f 50, respectievelijk f 75 's maands, en ingeval zij afdelings- of sectiechef zijn, bovendien eene indemniteit van f 30, respectievelijk f 100 's maands. In geval van plaatsing bij de opname — mits niet op het hoofdbureau — ontvangen de aspirant-ingenieurs eene indemniteit van f 75, respectievelijk f 100 per maand, en een daggeld van f 3, respectievelijk f 5.

Voor hen die in tijdelijken dienst zijn uitgezonden gelden de volgende regels.

Reis- en verblijfkosten en indemniteiten, zoomede binnenlandsche verloven, worden verleend volgens de bepalingen geldende voor ambtenaren in vasten dienst.

Na afloop van het voor vijf jaren aan te gaan verband of wanneer eerder ontheffing van de tewerkstelling moet worden verleend wegens wêlbewezen ziels- of lichaamsgebreken buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering) wordt een gratificatie verleend ten bedrage van 3 maanden traktement en, mits binnen een jaar, vrije passage naar Europa op den hieronder aangegeven voet.

De bezoldiging van ambtenaren in vasten dienst is onderworpen aan eene korting van 2 pCt. ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 pCt. als gedwone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor Burgerlijke Ambtenaren in Nederl.-Indië. Bovendien is door hen bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden twee maanden en door ongehuwden één maand van het traktement. Bij elke traktementsverhoging door gehuwden tweemaal het bedrag der verhoging over één maand, door ongehuwden eenmaal. Bij huwelijk één maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in twaalf maandelijksche termijnen. Eene contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan 9 jaar bedraagt.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden:

a. vrije overtocht naar Indië en terug als gouvernementspassagier der eerste klasse, e. q. voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 1500;

c. een voorloopig traktement van f 150 's maands, ingaande met den dag van inscheeping naar Nederl.-Indië.

Zij, die voor uitzending naar Nederl.-Indië ter plaatsing op den bovengenoemden voet in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, bij gezegd adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van:

a. hun diploma en bewijzen van praktische werkzaamheid;

b. een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van goed maatschappelijk gedrag, dat, indien het in het buitenland is opgemaakt, bovendien gelegaliseerd moet zijn bij een Nederlandsch gezantschap of consulaat;

c. hun geboortebewijs;

en voor hen die Nederlander zijn:

d. een door den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie afgegeven certificaat, ten blijke dat voldaan is aan de verplichtingen, welke uit de wet op de nationale militie voor hen zijn voortgevloeid.

In het adres moet worden vermeld of de candidaat gehuwd is en e. q. het aantal en den leeftijd zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Gehuwden hebben er zich op voor te bereiden, dat hun gezin hen in Indië niet altijd naar hunne standplaatsen zal kunnen volgen.

Zij, die ter beschikking van den Gouv.-Generaal worden gesteld, verbinden zich tot teruggave van alle gelden, welke aan hen en te hunnen behoeve zullen zijn voldaan ter zake van overtocht en van gratificatie voor uitrusting, indien zij binnen den tijd van vijf jaren na aankomst in Nederlandsch-Indië, anders dan ten gevolge van wêlbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, worden ontslagen, of indien zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Nederlandsch-Indië vertrekken, dan wel de reis derwaarts moedwillig afbreken.

(Ned. Staatscrt. van 31 Dec. 1911. No. 306.)

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 1 Dec. 1911. No. 96.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de adjunct-administrateur bij den pandhuisdienst Ph. J. Krancher en de klerk D. L. L. Alberti; de comm. v. politie A. Krans; de commies 3e kl. E. M. L. Thiele.

Overgeplaatst: naar Soerabaja Mr. Th. A. J. Jentink.

Benoemd: tot ass.-resident van Midden-Celebes L. R. Wentholt; tot secretaris van Djokjakarta H. Bousquet; tot commies 2e kl. E. H. Beijer en G. E. R. Davies; tot ambt. bij het bur. van den gouvernem.-accountant W. N. Strassen en J. F. E. Lankamp; tot opzichter B. O. W., A. Hubbeling; tot comm. v. politie 2e kl. J. A. van Haarlem; tot buitengewoon subst.-off. bij den R. v. J. te Makassar Mr. H. Oele; tot inspecteur bij den post-, telegraaf- en telefoon-dienst I. J. Milborn en S. C. Sporry; tot comm. bij den S.S. op Java F. A. L. Korifke; tot stationscommies K. F. Portier en J. Neijndorff; tot wedana van Bandoeng Raden Kandoeroean Satjakoesoanah; tot luitenant der Chineezten te Bangil, The Yong Hien.

Overgeplaatst: naar Djombang de onderwijzer L. Hottinga; naar Kediri P. H. Poldervaart.

Geplaatst: te Poerbolinggo de ondertwijzeres mej. E. E. Quast; te Batavia de onderwijzer P. W. Hammans.

Militair Departement.

Verleend: elf maanden verlof aan den 1en luit. R. G. Leegstra.

Ontslagen: op verzoek eervol de off. v. gezondh. Dr. O. Siaudhai; de hoofdverpleegster mevr. H. C. Lienhard—Eijzendoorn.

Benoemd: tot opzichter bij den dienst van den stoomtramweg in Atjeh J. J. van den Berg.

Ingedeeld: te Salatiga de 2e luit. der cavalerie C. H. van Doornum.

Geplaatst: te Bandoeng de 2e luit.-kwartiermeester P. C. Zwerver.

Uit de Javasche Courant van 5 Dec. 1911. No. 97.

Civiel Departement.

Verleend: 6 maanden verlof aan Mr. A. H. L. Roosmale Nepreu; een jaar aan den onderwijzer L. Roelofsen.

Ontslagen: op verzoek eervol de comm. E. Courant; de klerk I. van Waas, I. W. v. d. Stroom, en mej. H. de Ceuninck van Capelle; N. H. Ch. W. de Lewis; de opzichter B. Gray; de commies E. G. Wolff; de adm. J. W. Laprée; de ingenieur P. D. van den Broek d'Obrenan; de onderwijzeres mej. M. F. Battaerd; de klerk S. J. Segers.

Benoemd: tot referendaris J. J. Palm, E. F. Façee Schaeffer en W. van Deth; tot lid van den R. v. J. te Soerabaja Mr. M. B. van Meerten; tot voorz. van den landraad te Brebes Mr. A. van Olst; tot hoofdcommies Jhr. Mr. C. Laman Trip; Ch. Beets; M. van Loon en C. Versluis; tot 2en commies L. Kappel, H. Sersansie, Ph. H. Bethbeder, mej. E. C. J. Netscher.

Ontslagen: op verzoek eervol de wedana van Lengkir Mas Ngabehi Soeroadimanggolo; de pathih van Lamongan Mas Djodoprodjo; de wedana van Oendakan Mas Soetidipoero.

Benoemd: tot wedana van Oendakan Mas Djojo-prawiro; tot kapitein der Chineezten te Makassar Thoeng Tiong Pie; tot civiel-gezaghebber in de res. Ternate C. Rogge; tot controleur op de Westkust van Sumatra W. K. H. Ypes; tot onderwijzeres te Meeester-Cornelis mej. P. W. Keller; tot onderwijzer te Woerwokerto G. Groot; te Bangil C. Zwaan; tot onderwijzeres te Tegal mej. C. A. G. Lagers; te Tasikmalaja mevrouw H. K. Willemsz. Geeroms-Uhl.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luitenant J. J. Kroes.

Benoemd: tot commandant der 2e mil. afd. op Java de generaal-majoor der inf. K. van der Maaten; tot idem der 4e afd. de kolonel W. R. de Greve; tot id. der 1e afd. de kol. J. N. C. baron van Heerdt.

Geplaatst: te Batavia de 2e luit. der artillerie W. Leendertz.

Ontslagen: op verzoek eervol de gezagh. bij de gouv. marine J. G. L. Florijn.

Benoemd: tot gezagh. bij de gouv.-marine H. Kieviet.

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □

LAAN VAN MEERDERVOORT 187

□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

DINERS van f1.50

UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 X voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.*

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleeding en Meubilleering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, **J. v. VEELLEN.**

Verschenen de **DERDE DRUK** van:

De Africhting van den Politiehond,
den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den **Eersten Prijs** op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA”, - gehouden van 22-24 April 1910 te AMSTERDAM. -

1e Druk December 1908
Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 **Prijs geb. f1.25**
3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRISCHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.e

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT] MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE :: :: ::

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN, LODEWIJK VAN DEYSSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS, JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER :: :: :: :: :: ::

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“ DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ
LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE ::
AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

:: ELEMENTEN DER :: PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIERENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leidraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en (ing. f 0.25
de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal (geb. „ 0.65

Drie Opstellen over Karaktervorming (ing. „ 0.50
en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med. . . (geb. „ 0.80

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang“ NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—

Uitzending van alle gerechten
en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & Cie.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wende men zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

VAN SEVENTER & PALUDANUS

Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat. SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

VACANT

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

De Vereeniging stelt zich ten doel:

- 1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
 - 2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tuschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.
- In het bijzonder tracht zij dit te doen door:
- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
 - b) het uitgeven van een tijdschrift;
 - c) het vormen van een bibliotheek;
 - d) het doen circuleeren van tijdschriften;
 - e) het houden van verlotingen;
 - f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

O. C. L. VOSVELD, Hof-Opticien - Korte Poten 42. - Tel. 3957 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

Depôts te 's-GRAVENHAGE:

Veenestraat 46.	Pr. Hendrikstraat 43a.
Malakkastraat 11.	Valeriusstraat 17.
Bezuidenhout 86a.	Regentesselaan 150.
Vaillantlaan 196.	Schev. Veer 11.
Valkenboschlaan 22.	Loosduinsche weg 7.
Paulus Buijsstraat 66.	Prins Willemstraat 7.
	(SCHEVENINGEN).

A. A. BOLT = CONFISEUR PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } gediplomeerd. } Soendasch } } Atjehsch. }
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	} Javaansch.
W. F. H. EPKE, 2e Schuijtsstraat 43, 's-Hage,	} Maleisch.
	} Javaansch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

en
Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuikeer-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

GROBBE = Comestibles.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Deutsche en Engelsche taal; hoofdaete middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch. Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweek-school voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Een juffrouw, oud 33 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië twee zeebaboe's en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

Een geg. korporaal konstabel K. N. M. voor huisbewaarder, bureauknecht, geldinkasseeren, enz.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.